

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
 ENGEDELMÉVEL.

XXXXXXXXXX

Nro 16.

Költ Bétsben, Kis Aksz. Havának ((Augustusnak))
 24 dik napján 1798-dik Efstendoben.

Passman Oglut

tökélletes amnesztiával (a' meg-történtte-
 ről egészfzen való el felejtkezéssel) kínálta
 meg a' Nagy Úr, egy Tatar által, a' ki
 Aug. 12-dikénn érkezett Belgrádba: mely
 kegyelmes izenetnek óhajtott fogamatja
 eránt annál nagyobb reménységjek vólt a'
 Tsászárijokhoz hív Törököknek: mivel bi-
 zonyos, hogy Passmann, külföldi segítség-
 re tartott számot, a' melly mivel nem ér-
 R

kezett el az ígért időre: béketelenkedni kezdtek a' Passman' emberei. Az említett reménység' fejbenn, el is indúlt a' a' Kapudan Basa, Vidin tájjáról a' maga Seregofztál'yával; nem különben a' Roméliai Kormányozó Mustafa Basa is, a' maga Ofztállvának kevés maradványával; és tsak Albánia' Kormányozói, Osman 's Ali Basák' maradtak még Vidin előtt. A' Natóliai Katonaság is, mely meg-indítódott vala már Passman ellen, parantsolatot vett, hogy a' Görög Szigetek felé fordítsa útját, a' mellyeknek őrizetére küldődik leg-nagyobb része azon Seregnék is, a' mely Pasmannal tusakodott: mivel a' Török Birodalombann bizonyosnak tartatik, hogy a' Fr. ák, a' Görög Szigetekre tették a' czélt. — Augustus' első napiaiban, valósággal oly hír is töltötte vala el Belgrádot; hogy a' Fr. ák el foglaltak az Archipelagusonn Cerigo Szigetét, mely hajdan Cytherának neveztetett, 's Vénus és Heléna Hazájának tartatott. Macedonia Fővárosábann Salonikban (Theszszalonikábann) is nagy zúdúlást okoztak az ottani Fr. Kalmárok.

Északi Ámerikából.

Az Ámerikai Respublika' Kepviselőinek Gyülésébenn, az Elölülőnek Adams

Úrnak feltételére, 14 vokok' többségével el végeződött Jún. 21-dikénn: hogy a' mely Kötései vóltak a' Respublikának Fr. Országgal: úgy gondoltassanak az említett 21-dik Júniustól fogva, mintha soha sem lettek vólna. Ezen Respublika' Lakosai között, találtattak vala nem kevesenn, a' kik a' Fr. ákhoz szítottak; de szemlátomást kevesedett a' számok az óitától fogva, a' miolta tíz ezernél több nyomtatott darabokban tevődött közönségessé a' Párisba küldetett Ámerikai 3 Követek' Tudósítása; melyben t. i. környülállásosann meg-írtak Azok, hogy a' Fr. Direktórium csak úgy akar békességben élni az Ámerikai Respublikával, ha jó summa pénzt kap tőle költsön. A' 3 Ámerikánus Követek közzül minckuánna ketten oda hagyták vólna Párist: egy még, úgymint Gerry Úr hátra maradt. Ezt megént meg kísértette költsön-pénzért, a' Fr. Direktórium: de Útasítása lévén Adams Úrtól, hogy azon kívánságára nézve a' Fr. Direktóriumnak alkuba ne erefzkedjen, végre Ő is visszta tért Párisból. Ezen Gerry Úrtól még kapvann Adams Úr, a' Külső dolgokra ügyelő Frantzia Ministernek Gerry Úrhoz, e' folyó esztendő Áprilissének 3 dikénn küldött Levelet, 's arra mindjart más nap, úgymint 4-dik Ápr. benn adott válaszfát Gerry Úrnak: közlötö azokat Jún. 21-dikénn a' Res-

publika' Képviselői gyűlésével, egy írása mellett, melyet így végzett: „Én soha más Ministert Fr. Országba nem fogok küldeni, ha csak biztatást nem veszek, hogy Az ügy fog tartatni 's betsültetni, mint egy nagy, szabad, hatalmas, és senkitől Mástól nem függő Nemzet Képviselője.

Olasz - Orzági Tudósítások.

Veronából Aug. 11-dikénn: — „Igen sok ágyúkat, golyóbist, 's puskaport hozdanak ide Tirolis felől. Sokan szöknek ide által a' Cisalpina Respublikabéli Frantziák és Lengyelek egészsz katonai készületejebenn. Beféllik, hogy sok nyomorúságokat kell ottan az embernek szenvedni.

Bonóniából Aug. 11-dikénn: — „Itt igen számos Frantzia Katonák, kivált Dragonyosok voltak, de hirtelen azt a' parantsolatot vették, hogy siessenek Róma felé, az azon a' tájon támadt pártütésnek le-tsillapítására.“

Az új Római Respublikában újjonnan történt vérontásról emlékeztünk már a' múltt postánn költ Hírmondónkbann is egy két szóval. Most már a' bővebb elő-adását és következését is közölhetjük ezen történetnek. T. i. A' Nápolyi szélekkkel határos részében a' Római Respublikának, és elsőbenn is Alatribann, Veroliban,

és Frosinonebann pártot ütött a' Nép, a' Fr. ák által fel állítottott újj igazgatás ellen. A' pártütés' fő-helyévé lett csak hamar Ferentino Városa. A' tsendesség' helyreállítására Girardan nevű Brigadíros küldődött el, egy Osztály Frantzia és Lengyel Katonasággal: de a' Pártosok, nagy bátorsággal állottak a' hegyenn ellent egynehány órákig Girardannak, a' ki tehát sok vérontás után győzhetett. Meg-lévén a' győzedelem, nagy dühösséggel rohantak bé a' Fr. ák Ferentino Városába, 's mind leöldösték ott az olyatén Lakosokat, a' kiket fegyverbenn találtak. De ezenközben, a' Pipernoi, Terracinai, Corii, és Sermoneitai Gyülekezetek is fel-zendültek, és sietve kellett Katonaságot küldeni, a' lárma lé-tsillapítására. Sokan a' fel-zendültt Gyülekezetek közzül, le-vagdalták a' Szabadság-fait, 's el hányván a' Római szinü bokkrétákat, helyettek Nápolyi szinüeket raktak fel. — Ily környülállásokban szükségesnek ítélte a' Fr. Direktórium, megszüntetni a' Római Előljáráóknak, úgymint: a' Konzuloknak 's a' Senatusnak és Tribunátusnak hatalmát, 's tsupánn Frantzia Katonai igazgatást állítottott fel, mely igazgatás Aug. 2-dik napján kezdődött. Még e'lebb, úgymint Júl. 30-dikánn, változtak a' Római Republikábann a' Fr. Generálisok is. A' Fővezért t. i. a' ki S. Cyr Generális vólt, Deimas Generális váltot-

ta fel; Marchand Generálist pedig, a' Római Komendánságban, Imbert Generális.

(Az Olasz - Országi egész Fr. Sereg Fővezére - Brune Generális is változik, egy Pári'si Újság' bizonyítása szerént, és ezen változásnak okát is adja: azt t. i. hogy a' Mediolánumi Fr. Követtel Trouve Polgárral elenkezni kezdett Brune Generális, a' Cisalpina Respublika' környülállásaira nézve; ki is alig érkezett Pári'sba, már ott volt mindjárt Trouve Követ' Szekretáriusa David Polgár is: és a' Fr. Direktórium, a' Követ' szavára állott.)

A' *Békességnek* Nápoly Ország és a' Fr. Respublika között lejendő fel-maradásával, különösen meg bízattatta a' Nápolyi Felség, a' maga Szicziiai Alattvalóit, 's egyfzersmind ígéretet tétetett nekik, hogy atyai módra fog gondoskodni mind külső bátorságokról, mind belső boldogságokról, elő vévén e' végre minden eszkö-zöket, mellyeket adott az Isten az ő Felsége' kezébe, és ezen atyai gondoskodásnak foganatját, most mindjárt meg is fogja érezni az ő Felsége' kedves Szicziiai Népe, mely a' maga hívségével; 's a' Királyi jusok, a' Religió, a' Haza és a' Nemzet' betsülete óltalmazásában vitézül nyilatkoztatott buzgóságával az Ő Felsége tellyes meg-elégedését és háladatosságát

Érdemlette. Ezen Királyi biztatásoknak 's igéreteknek a' Szicziiai Néppel való közlése eránt, Jún. 30-dikán indította a' Király a' maga parantsolatját, a' Palermói Kormányfőkhöz, mely is azokat Júl. 15-dikénn költt Írása által hirdette ki az egészsz Tartománybann.

Florentziábann meg-halálozvánn, mostanság a' Dominikánusok Generálissa Quinones Atya, az el temettetése' ceremóniájakor Gróf Gentili Kánonok prédikálott, ki ezen halotti Beszédében nem csak sok ditséreteket ruházott az Inquisitionis Tribunalra, mely már régtől fogva nem áll fenn a' Toskánai Nagy-Hertzezségben; hanem egyszermind ki kelt a' Frantzia Respublika ellen is. Minden kedvetlen következeseknek meg-előzése 's el háritása végett, szoross vizsgálást rendelt a' Nagy-Hertzeg, az Orátor ellen.

Frantzia-Országai Tudósítások.

A' Direktóriumhoz egy Kurír érkezvén Rastadtból Aug. 5-dik éjtszakájánn: azonnal ölsze ült a' Direktórium, 's egynehány órákig tartott tanátskozásá után, vizsgálta indította a' Kurírt Rastadtba.

A' giljotinozás megént járja egészsz Fr. Országbann. Különössenn Pari'sbann alig

műlik el egy nap is, hogy emberfőt ne nyesne le újra a' giljotin' metsző-vasa, és még ezzel sints meg-elégedve a' Direktórium; hanem szükségesnek ítélte, hogy a' Katonai Törvényszékek hatalmát nagyobbítsa a' Törvényhozó Tanács, hadd teheszenek Azok törvényt annál hamarabb a' Fr. földre visszafordított Kiköltözöttekre, és más nagy Bűnösökre, kikkel dugva teli vagnak minden tömlözök.

A' Katonai laistromokba lett bé-íratás rendje szerént, már most a' katonáskodásra következő Legénységnek az Armádiához való küldése eránt, szoross parantsolatokat adott ki a' Direktórium, mely parantsolatok szorossann is végre-hajtódnak.

Az Armádiának a' Respublika 7-dik esztendejében is hadi-lábonn való megtartását, és e' végre a' Had Minister' kezébe, 262,581,902 líver' adattatását el végezte Aug. 6-dikán a' Törvényhozó Ifjabbik Tanács, 's egyszérsmind Chabert nevű Tagnak panaszos előadására, egy Kommissziót is nevezett ki, mely a' Seregnél lévő tsalárd Tisztviselők és Szállítók ellen erányos Törvényeket gondoljon ki.

Bresztnél egy Telegráf (Metszse hamar író eszköz) állítódott fel, melynek segítségével, S. Málonn által fog, Páris és Breszt között folyni a' levelezés. Hogy a'

Breszti Kikötőhelyből mentől előbb szándékozik ki-indúlni a' Hajóssereg: egy bizonyos jeléül tartatik annak, a' Bresztnél való Telegráf-állitás is.

A' Külső Hatalmasságoknál lévő Francia Követek' fizetését, nagyon sokallja egy Kommisszió, melyre azt bízta vala a' Törvényhozó Iffjabbik Gyűlés, hogy adná vélekedését azon summa eránt, mellyel a' Külső dolgokra ügyelő Minister meg-érhesse a' Respublika 7-dik esztendejében. Destrem volt Aug. 2 dikánn a' Kommisszió' Szószóllója, 's a' Követekről szólván, például Truguet Polgárt hozta fel, a' ki Spanyol Országba küldettetvén 46 ezer lívert kapott, a' Követség czeremóniájához tartozó külsőségbéli készületeknek bé-szerzésére; 's a' ki utánna lett Spanyol Követté Truguetnek, mindjárt Az is ugyan annyi summát kapott, hasonló végre.

A' Respublika Tisztviselőinek eddig való fizetésére nézve, oly régulat szándékozik ki szabni a' Törvényhozó-gyűlés, hogy egy Tisztviselőnek is, a' Direktorokar, Ministereket, 's Követeket ki véve, több fizetése ne legyen, mint vagyon a' Törvényhozó-gyűlés' Tagjai között egynek.

Az Invalidus Katonák panaszolkodva kérték a' Törvényhozó Iffjabbik Gyűlést, hogy segítsen rajtuk, mert az ígért pen-

ziójok nékiek nem jár ki, melyre nézve igen nagy inségbenn vagynak.

Nagy Britanniai Tudósítások.

Az el fogatott Frantzia Ofztály-Generális Baraguey d' Hilliers, két más Frantzia Tiszt fogoly társsaival egyetembenn engedelmet nyert a' Londoni Udyartól, melynél fogva Fr. Országba mehet, de oly feltétellel, hogy ismét vizsza- térjen mint fogoly Angliába.

Irrlandiában, mutatják ugyan meg magokat imitt amott egygyes csoportjai a' Pártosoknak, sőt London - Derryben, mostanság egy új Pártos Regiment is állított: mindazáltal a' pártütést általjában véve, annyira meg tsillapodott az, hogy már Dublin Városá, ismét fel szabadúlhat a' Katonai kormányozás alól, mely alá való szorítását szükségessé tette a' pártütés' el hatalmazása. Az el fogatott és most számkivetendő Pártos - Vezérek' számát 72-re teszik az újjabb Dublini Levelek. Hogy az Országból örökre el küldödött Személyek, soha többé vizsza ne térhessenek oda; már az e' végett hozandó erányos Törvény formáját eleibe is terjesztette a' Parlamentomnak Lord Cornvalis Vice - Király: kinek hogy eddig való maga - viselését is illő legyen meg - köszönni: vólt már szó

rólla az Ország-gyűlés' Második Táblájánál. A' Nagy Cancellárius Clare Úr azonban nintsen meg elégedve a' Pártosokhoz viseltető kegyelmességével a' Vice-Királyn'k'. El is ment Dublinból. Gondolkodnak hasonló módra más előkelő emberek is. Az Ország-gyűlés' 2 dik Táblájánál Barrington nevű Tag, bolondságnak mondotta azt állítani, hogy már vége van a' pártütésnek, mert — úgymond — még a' Carlowi Grófságban sok öldöklést víznak végbe a' Pártosok, és Carlow Városának eddig való meg-támadásától is, tsak a' számos Királyi Katonaság tartóztatta vissza őket, mely ott van őrizetenn. — Lord Fitzgeráld Edvárdnak, és két más ki-végeztetett Pártos-főknek, úgymint: Harvey Bagenának és Grogan Kórnélius-jószágaik konfiskálódtak a' Korona' számára. Bond O'iverenn, ki egy vólt az el fogatott fő Pártosok között, szinte végre akarták vala már hajtani a' halalos szententziát: midőn kegyelmet kért és nyert is oly feltétellel, hogy meg-nevezi minden Tzimborássait, a' kik eránt mindazáltal ő azt kötötte ki, hogy ne büntetődjenek Azok halállal, hanem tsak számkivetéssel.

Batáviai Tudósítások.

A' Nemzeti Törvényhozó Gyűlés újilag helyre állott Hágabann Júl. 31-dikenn;

de nem állott bezzeg még azért helyre a' tsendesség, 's az egymástfzeretés. Mindjárt Aug. 3-dikán, 13 rendkéli Írásokat nyújtottak bé a' Törvényhozó-gyűlésnek az Ámsterdami Polgárok, a' mellyekben jelentették: hogy Ők, a' Konstitútzio által nékiek engedtetett jusnál fogva nem hagyják helybe Daendels Generálisnak 's az öt Ministereknek 12-dik Júniusi lépéseket: mert hogy a' Generális a' Törvényhozó-gyűlést Katonaság által széljel verette: úgy nézik űk ezen tselekedetét a' Generálisnak, mellyen mind a' Polgárok, mind az Idegenek is álmétkodtak, mint a' Konstitútzio meg-rontását. A' Delfti Polgárok is adtak bé egy panaszos Írást, melyben, elégtételt kívánnak, azon méltatlan meg-tsúfoltatásokért, hogy űket minekutánna a' 12-dik Júniusi történettel való meg-nem elégedésseket nyilatkoztatták volna, ki-vetkeztette fegyvereikből közönségsenn egy Osztály Fr. Katonaság. Ezen alkalmatossággal úgy nyilatkoztatták magokat némely új Tagjai a' Törvényhoyó gyűlésnek, hogy éppen nem lehet űket a' 12-dik Júniusi Revolútzio Barátnak tartani. Az öt Ministerekre nézve azonban, azt végezte a' Törvényhozó-gyűlés, hogy maradjanak meg addig a' vegre hajtó igazgatásnak folytatásábann, míg újj Direktorokat nem fogna ű választani. Meg is tartották a' Mini-

sterek, az ideig való Direktori hatalom' kiszolgáltatását: de látván ugyan tsak a' körülállásokat, virtust kívántak tsinálni a' szükségből, meg-kérvénn Írás által a' Törvényhozó gyűlést, hogy nevezne ki egy Kommissziót, mely vizsgálja meg, mint viselték légyen ök (az öt Ministerek) magokat, a' 12dik Júniusi Revolúzióra nézve.

Magyar - Ország.

T. Majláth Consiliárius Urat, Ítéző-Mesterből, a' Királyi törvénykezések Főkormányozójává (Caussarum Regalium Directorrá) méltóztatott nevezni Ő Felsége.

Béts.

Württembergi Sándor Hertzeget, Ts. K. Generálmajorságból, Feldmarschallieutenántságra méltóztatott emelni Ő Felsége.

A' napokban következendő tzmű munka jött itt ki nyomtatásban:

P. Honorati Novotny A. S. Caecilia, Clerici Regularis e Scholis Piis Sciagraphia, seu compendiaría Hungariae veteris et recentioris Notitia Historico Politica, in qua Status Regni Physicus, Historicus, Politicus, Ecclesiasticus, Litterarius, Commerciorum, Rei militaris, nec non Administrationis Aerarii ex probatis Patriae aliisque Autorum monumentis succincte priva-

ta opera exponitur, ac Eruditorum iudicio substernitur. Pars I. (és II.) Viennae apud Franc. Jos. Roetzel 1798. Nagy 8 ad rétbén. Két Kötetben. Az árrát még nem tudjuk.

Cléry, Néhai XVI dik Lajos Fr. Király' Komornyikja, le írta 's ki-bocsátotta nyomtatásban mind azokat a' nevezetes dolgokat, mellyek történtek a' szerentsétlen Király' rabságábann. Ez a' munka Londonban jött ki következőzendő titulus alatt: Journal de ce qui s' est passé à la Tour du Temple pendant la captivité de Louis XVI Roi de France. — Animus meminisse horret, - - - Virg. Par M. Cléry Valet de Chambre de Roi. à Londres de l' imprimerie de Baylis. Nagy 8-ad rétbén 239 oldal. a' Templom nevű rabháznak rajzolatjával.

Ezt a' munkát Cléry Londonban Németre fordította, 's ott ki is nyomtatatta, jöllehet, (mint Archenholtz írja a' Minervájában) hogy nem lévén Londonban Német Tipografia', kenszerítették Német Országból hozatni magoknak Nemet betűket. Cléry mindég a' Királlyal vólt a' fogságban; tehát szemmel látott tanúja vólt mindeneknek. Históriaját kezdi 1792-dik esztendő' Augustusának 10 dik napjától fogva, a' midőn t. i. a' Király bé vivődött a'

Templom nevű épületbe, 's folytatja a fogság' gyászos végéig. A' Históriaja tehát öt Hónapok alatt történt dolgokat foglal magában. Tudunkra még senki se fogott Magyar fordításához. Bétsben már lehet mind Francia mind Német exemplárokat kapni,

* * *

Híradások.

Egy Vogel nevű Juhász, Baumgartenbe (ez a' falu egy órányira fekszik Bétshez, közel Schönbrunnhoz) 102 Magyar juhokat és kosokat hajtott Augustusnak 3 dik napján, 1 órakor dél után, 's minekutánna három juhot 12 forintért el adott volna közzülök, el ment onnan, 's máig se tudja senki, hová lett. A' kinek a' 99 darab juh tulajdona, jelentse magát a' Baumgarteni Birónál, a' bizonyítsa meg, hogy az az ő tulajdona.

T. N. Posony Vármegyében, Nagy Szombat szabad Királyi Városa' határjai mellett fekvő N. Zavar Helységben vagyon egy Curia, mely hajdan a' Nagy Szombathi Tiszteendő P. Paulínusoké volt. Ez, a' mostani Tulajdonossa által, a' jövő Octóber Hónapnak 2 dik

napján kótyavetye által a' többet ígérőnek örökösösen el fog adattatni. A' Curiális Funduson találtak: jó matériálékból épült két szoba, egy konyha, és egy Kamara; ismét egy szoba, egy kamara és egy konyha; egy kilentz ölnyi hosszúságú isálló, és egy falas és tserép'sendelyekkel fedett nagy paja. Tartoznak a' Curiához: hufzonkötő szantó fő dek, melyekből hat, öszivel; és nyolcz, tavaszi maggal szoktak bévetteni, azokba mégyen 186, ezekbe pedig 182 Nagy Szombathi mérő mag. Hét darab földek ugarnak hagyattanak. Ide tartoznak még három kerteskék, és egy Kenderföld, azok 16, ez 5 Nagy Szombathi mérő nagyságúak. Továbbá még három rétek is, melyeken két ölnyi széles, és tíz ölnyi hosszú kazal szénát lehet takarítani. Két Zsellérek is tartoznak a' Curiához, kik különösen 26 zyalog Robotokat szolgálni kötelesek. Ha kinek ezen Curiális Fundusnak minden hasznaival leendő meg vételéhez kedve volna, tessék a' fenn nevezett napon reggeli kilentz órakor, ugyan ezen Curiában meg jelenni, a' ki pedig előre még többet akarna tudni, jelentse magát, Nagy Szombatban a' Tulajdonosnál.

Az Orosz Birodalomból el kell takarodni kevés idő alatt, minden Idegeneknek, valakik e' folyó esztendő' Majussának eleitől fogva mentek oda, ki-vévén az olyatén ki-költözötti Frantziákat, a' kik paszfzusokat nyernek 18-dik Lajos' Kancelláriájából.